ภาคผนวก 2

คำอธิบายประกอบการจัดทำแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน

ที่มาและวัตถุประสงค์

หลักเกณฑ์การอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน[1/] ได้เน้นความสำคัญของระบบการกำกับดูแลกิจการ (corporate governance) ของบริษัทที่เสนอขายหุ้น เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลภายนอกจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม การดำเนินงานของบริษัทมีความโปร่งใส และกรรมการ รวมทั้งผู้บริหารของบริษัทจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้ผู้ลงทุนมีความเชื่อมั่นในบริษัทที่เสนอขายหุ้น รวมทั้งการลงทุนในหุ้นโดยรวม อันจะช่วยให้บริษัทที่เสนอขายหุ้นสามารถระดมทุนได้ในราคาและต้นทุนที่เหมาะสมด้วย

หลักเกณฑ์การอนุญาตให้เสนอขายหุ้นนี้ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมภายในของผู้ขออนุญาต เพื่อส่งเสริมให้ผู้ขออนุญาตมีกลไกที่สามารถรองรับการทำหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทในการติดตามดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งรองรับการทำหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวยังสอดคล้องกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่รัดกุม มีประสิทธิภาพด้วย ทั้งนี้ ตามข้อ 13(4) และข้อ 16 ของประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่ กจ. 12/2543 ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบการตรวจสอบและการควบคุมภายในของผู้ขออนุญาตเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ต่อประชาชน ดังนี้

"ผู้ขออนุญาตต้องมีระบบการควบคุมภายในและการจัดเก็บเอกสารสำคัญที่รัดกุมมีประสิทธิภาพ (ข้อ 13(4)) โดยอย่างน้อยต้อง

(1) มีระบบการควบคุมภายในระดับผู้บริหาร (management control) ที่สามารถป้องกันความเสียหายจากการนำทรัพย์สินของผู้ขออนุญาตไปใช้ หรือจำหน่ายจ่ายโอนโดยมิชอบ และการทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจจัดการ รวมทั้งมีการบันทึกบัญชีเพื่อให้งบการเงินถูกต้อง น่าเชื่อถือ (ข้อ 16(1))

(2) มีระบบการจัดเก็บเอกสารสำคัญที่ทำให้กรรมการ ผู้สอบบัญชี และผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถตรวจสอบได้ภายในระยะเวลาอันควร (ข้อ 16(2))

(3) คณะกรรมการบริษัท (ซึ่งอาจดำเนินการโดยคณะกรรมการตรวจสอบหรือกรรมการอิสระ) มีการประเมินและให้ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอและเหมาะสมของระบบการควบคุมภายในของผู้ขออนุญาต และการกำกับดูแลบริษัทอย่างน้อยปีละครั้ง (ข้อ 16(3))"

1/ ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กจ. 12/2543 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ ลงวันที่ 22 มีนาคม 2543

ทั้งนี้ การที่สำนักงานให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมภายในของบริษัทที่เสนอขายหุ้นต่อประชาชนเป็นเพราะเห็นว่า การมีระบบการควบคุมภายในที่ดีจะสามารถช่วยป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัท สามารถค้นพบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ลดความเสี่ยงทางธุรกิจและความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ช่วยให้รายงานทางการเงินของบริษัทถูกต้อง น่าเชื่อถือ รวมทั้งช่วยปกป้องคุ้มครองเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นด้วย

<u>แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน</u>

แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการของบริษัทที่ยื่นคำขออนุญาตเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ต่อประชาชนใช้เป็นแนวทางในการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วยตนเอง (self assessment) โดยคำถามในแบบประเมินนี้ได้ปรับปรุงมาจากคู่มือที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดทำขึ้นสำหรับคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลและสอบทานความมีประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในของบริษัท ทั้งนี้ คำถามในแบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 องค์กรและสภาพแวดล้อม (Organizational Control and Environment Measure)

ส่วนที่ 2 การบริหารความเสี่ยง (Risk Management Measure)

ส่วนที่ 3 การควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร (Management Control Activities)

ส่วนที่ 4 ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information and Communication Measure)

ส่วนที่ 5 ระบบการติดตาม (Monitoring)

<u>การพิจารณาผลการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน</u>

ในระยะแรกของการนำหลักเกณฑ์การอนุญาตให้เสนอขายหุ้นต่อประชาชนตามประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่ กจ. 12/2543 ออกใช้บังคับ สำนักงานจะพิจารณาว่าบริษัทที่เห็นว่าตนเองมีระบบการควบคุมภายในในเรื่องการทำธุรกรรมกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ตามส่วนที่ 3 ข้อ 3.3 ถึง 3.7 อย่างเพียงพอแล้ว เป็นบริษัทที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 16(1) ส่วนผลการประเมินในด้านอื่น ๆ <u>จะไม่มีผลต่อการพิจารณาคำขออนุญาตของบริษัทแต่อย่างใด</u> อย่างไรก็ดี ผู้ขออนุญาตต้องแนบแบบประเมินนี้ พร้อมทั้งสรุปความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ด้วย ดังนั้น นอกจากประเด็นตามข้อ 3.3 ถึง 3.7 แล้ว ผู้ขออนุญาตจึงไม่จำเป็นต้องมีระบบการควบคุมภายในครบถ้วนสำหรับทุกประเด็นที่เป็นคำถาม อย่างไรก็ดี คณะกรรมการบริษัทควรตอบแบบประเมินนี้ตามความเป็นจริง รวมทั้งมีคำอธิบาย หรือกำหนดแนวทางปรับปรุงจุดที่ยังมี

ข้อบกพร่องด้วย นอกจากนี้ สำนักงานจะพิจารณาว่าการที่คณะกรรมการบริษัทตอบแบบประเมินนี้เป็นการที่คณะกรรมการบริษัทประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามข้อ 16(3) สำหรับปีที่มีการประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อตอบแบบประเมินนี้แล้วด้วย

<u>วิธีตอบแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน</u>

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของแบบประเมินนี้คือ เพื่อให้คณะกรรมการบริษัทใช้เป็นแนวทางในการประเมินระบบควบคุมภายในระดับบริหาร (management control) โดยมิได้ลงรายละเอียดในเรื่องการควบคุมทางการเงิน (financial control) หรือการควบคุมการปฏิบัติงาน (operational control) ของบริษัท ดังนั้น จึงขอให้คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้ตอบแบบประเมินนี้ในที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ซึ่งมีกรรมการอิสระหรือกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบเข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อให้มั่นใจว่าคณะกรรมการบริษัทได้มีการซักถามประเด็นต่าง ๆ ในแบบประเมินนี้จากฝ่ายบริหาร หากคณะกรรมการบริษัทตอบว่า “ไม่มี” หรือ “ไม่ใช่” ในข้อใด ขอให้อธิบายเหตุผล หรือแนวทางแก้ไขประกอบด้วย อย่างไรก็ดี สำหรับข้อที่คณะกรรมการตอบว่า “มี” หรือ “ใช่” และมีความประสงค์จะอธิบายเพิ่มเติม จะอธิบายต่อท้ายคำถามข้อนั้น ๆ ด้วยก็ได้

ให้ผู้ขออนุญาตส่งแบบประเมินนี้ พร้อมทั้งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัทครั้งที่มีการตอบแบบประเมินนี้ เป็นเอกสารประกอบการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ด้วย

อนึ่ง หากคณะกรรมการบริษัทเห็นว่า บริษัทยังมีระบบการควบคุมภายในบกพร่องหลายประการ หรือคำถามจำนวนมากในแบบประเมินนี้มิได้เป็นคำถามที่มีการซักถามกันเป็นปกติอยู่แล้วในที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท สำนักงานขอแนะนำให้กรรมการบริษัทโดยเฉพาะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ และกรรมการผู้จัดการ เข้ารับการอบรมในหลักสูตรสำหรับกรรมการ เช่น หลักสูตรที่จัดโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) เป็นต้น